

3. 7. 2021

LOUTKÁŘSKÁ CHRUDIM – 70. ROČNÍK

Několik poznámek k tématu zneužívání dívek v inscenacích

Když jsem včera odpoledne usedla na představení na scéně MED a začala se přede mnou odvíjet Valerie a týden divů, prožila jsem lehké déjà vu. Představení, ve kterém se stejně jako ve Valerii vyskytovala určitá nezdravá komunita a docházelo k utiskování a zneužívání dívky (dívek), jsem v témže prostoru zhlédla také o den dříve. Mám na mysli inscenaci z hlavního programu Michat v hrncích, která vyvolala v kuloárech mnoho diskuzí a pochybností o tom, jaký je vztah herců-mladých žáků ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř k tomuto tématu a zda o něm skutečně chtějí hrát. Také já jsem měla pochybnosti a ptala jsem se sama sebe, proč pociťuji nad situací žáků (spíše než nad tématem samým) takovou tíseň. Dnešní představení Valerie mi nabídlo manévrovací prostor k tomu si obtíž blíže pojmenovat. Kladenský soubor, který hrál Valerii, tvoří dospělí lidé, již k tématu přistoupili prostřednictvím formy „dark horror cabaret peep show“ (jak představení v úvodu sami nazvali). Ačkoli je otázka, do jaké míry se představení takto pojmenovaného žánru drží (nebo spíše nedrží) a jak šťastně ho naplňuje (spíše nešťastně), je zde patrné, že tvůrci našli cestu, jak k tématu zaujmout odstup a určité stanovisko. I když se ho nedaří v průběhu celého představení udržet, je zřejmý jakýsi rámec, který má vůli k ironii. Byť jen náznak takového přístupu v předvčerejším představení chyběl. Žáci hráli příběh sexuálního zneužívání dívek ve vesnici

alkoholickým otcem hlavní hrdinky zcela vážným realistickým herectvím a to eskalovalo v závěrečném momentu, kdy se chlapec ze souboru v agonii svíjel po loutkové manekýně v domnění, že znásilňuje svou dceru. Pozorovat na jevišti mladého chlapce, jak hraje znásilnění vlastní dcery, mi bylo bytostně nepříjemné. Tím spíš, že jsem předpokládala, že je taková situace nepříjemná i samotnému chlapci. Věřím, že studenti sami přišli s předlohou, která je při čtení oslovila (předloha zůstala utajena), palčivou otázkou však zůstává, co přesně studenty na předloze zabývající se tímto tématem zaujalo a zda byl zvolený způsob ztvárnění onoho zájmu tím nejšťastnějším. V dnešním čísle Zpravodaje nabízíme k představení dvě kritické reflexe, jednu od redaktora Tomáše Blatného, druhou od porotkyně z lektorského sboru Lenky Dzadikové. Ty umožňují se nad problematikou diskutovanou v uplynulých dnech na festivalu, zjevně bolestivou a křehkou, ještě s odstupem zamyslet. Milí čtenáři, přeji vám inspirativní čtení.

Eliška Raiterová

Ačkoli texty ve Zpravodaji vycházejí až následující den po diskuzi s porotou, napsány jsou již před ní a nemají tudíž prostor na ni reagovat.

Růženka jde do hajan

Vždycky mě nejvíc potěší inscenace, které mě z anotací a fotek absolutně nelákají a pak mě nadchnou a nemohu se od nich odtrhnout. Divadlo DRÁK je v tomto pro mě velmi specifické. Před Chrudimí jsem poprvé jela na festival do Hradce Králové, kde jsem se do tohoto divadla skutečně zamilovala. Už zhruba před dvěma lety jsem z plzeňského festivalu nadšeně odcházela z Bílého tesáka, ale od té doby jsem se na žádnou inscenaci DRÁKU nedostala. Množství zhlédnutých loutkáren a jiných inscenací v posledních dvou týdnech mě utvrdilo v tom, že jsem tričko hradeckého divadla zakoupila z dobrých důvodů.

K oběma inscenacím zde uvedeným jsem na počátku byla dost skeptická. Klauniáda Do hajan o tom, jak se dětem nechce jít spát, a archaicky působící scénografie Šípkové Růženky nepůsobí příliš vábivě. Ovšem po několika minutách jsem byla fascinována zručností herců, skvělou dynamikou a temporytmem. Z klaunské grotesky Do hajan se vyklubala poetická a zábavná pohybová inscenace o dvou dětech, kde herci Petra Cicáková a Luděk Smadiš s přehledem pohlcují jeviště jen pomocí postele, peřiny, polštářů a principů skvěle zpracované stínohry, kterou jsme jako děti s oblibou hráli s lampičkou a stěnou. Všechny jejich pohyby působí ladně a nenáročně, jako by je zvládl každý z nás bez sebemenší námahy. Je sice pravda, že inscenace svým tématem nejde dál než na hranici dětské fantazie, rozvernosti a nechuti chodit spát v daný čas, ale jen odezva dětských diváků v hledišti dala najevo, že není potřeba nic víc.

Výrazná dětská odezva zněla sálem i u Šípkové Růženky, která představuje vrchol loutkářského řemesla. Dokonalé práci s maňásky dominuje precizní zpracování (především hlasové) zlé sudičky Jana Popely. Využití sudičky jako hlavní postavy se navíc i v narativu pohádky v podstatě nabízí. Ona je hlavní hybatelem děje, od ní vzniká základní situace, na které je příběh vystavěn. Vašiček s Jarkovským dokázali ze sudičky udělat přesně ten typ vtipné, nemotorné a neschopné záporné postavy, které diváci celou dobu fandí a přejí si, aby se přes vodní příkopy a zavřená okna dostala do hradu.

Obě inscenace využívají vesměs jednoduché divadelní principy, které však tvůrci naplno prozkoumali a absolutně technicky využili.

Alexandra Ratajová

Umalovat se k nesmrtelnosti

„Mistr Čeu Čen má raději obrazy než věci samotné,“ sděluje vypravěčka hned na začátku příběhu představení Věčnost obrazu aneb sen o nesmrtelnosti. A po včerejší odpolední repríze by se dalo s nadsázkou říct, že to platí i pro performerku Isabelle Durand. Krátký příběh o mistru a jeho žákovi se totiž odehrává výhradně na napnutém papíře uvnitř rámu, který je umístěný na jevišti. Malování obrazu, které je formálním klíčem inscenace, navíc lícuje i s jejím tématem. Čeu Čen čelí silným obrazoboreckým náladám, neboť malířství je přisouzeno pouze „štětcům Syna nebes“. Přesto se i nadále své vášni věnuje, a právě proto jsou jeho obrazy spáleny. Nepochopený společností dostává útěchu alespoň od svého žáka, který zachránil jednu z jeho skic. Tu dokončuje a do výsledného obrazu otiskne svou existenci, metaforicky i doslovně, a dosáhne tak kýžené nesmrtelnosti. Durand v roli malířky a vypravěčky stojí schovaná za obrazem, zpoza něj do hlediště doléhá pouze její hlas, který diváky v pomalém tempu provádí celým příběhem. Vyprávění doprovází i živá atmosférická hudba Mirky Vydrové, ukryté za paravánem dole pod jevištěm. Jak příběh postupuje, Durand štětcem a tuší zředěnou vodou pomocí jemných tahů vytváří přírodní a městskou krajinu. V lyrické náladě a velmi poklidném tempu nanáší na papír obrysy hor, město, skálu a postupně vše konkretizuje dokreslenými detaily. Vzniklou scénérii putují 2D papírové loutky vedené shora připevněné na tyčku. Nasvícené zezadu se tisknou na zadní stranu papíru natolik, že kromě obrysů lze rozoznat i jejich celou podobu včetně barev, jimiž jsou vymalované. Práce s nimi tak spíše než stínohru připomíná ploškovou animaci. Dvě věci mi nejsou jasné: kam zmizí žák poté, co odevzdá mistrovi zachráněnou skicu, a to čemu se od něho naučil. Při příchodu diváků připravuje Durand červenou barvu v jakési mis-tičce-krabičce, která jí na konci slouží jako pečeť onoho žáka. V souvislosti s tímto rámováním mě napadá, jestli reinkarnací onoho žáka není nikdo jiný než sama performerka Durand, která mistrovo poselství pochopila, integrovala a šíří jej mezi vlastní žáky-diváky prostřednictvím obrazu dál.

Tomáš Blatný

Kde budeme bydlet?

Pohádka lesní a Zimní vzpomínka z pohledu tříleté Elišky.

Na Chrudimi jsem letos potřetí, ale ty dva roky před tím si nepamatuji. Pamatuji si, že jsem tady teď. Velice jsem se těšila na pohádky a včera jsem viděla hned tři. Maminka říkala, že jsou 3+, což znamená, že pro mě. Všechny tři byly o zvířátkách a o lese. V první byl medvěd, který hledal nový domeček, do kterého by se vešel i se svou velkou sklenicí medu. Ve druhé veverka, liška, orel, motýl a ježek a taky žalud a z něho strom. A ve třetí zase medvídek a chlapeček, jeho maminka a holčička.

Musím se přiznat, že první pohádku jsem nevydržela úplně do konce. Dost se tam mluvilo, ale já jsem některým věcem vůbec nerozuměla. Dospělí se třeba smáli, ale já jsem nevěděla čemu. Proč třeba medvídek říkal „ty piva na mě“ a tak podobně. Tak jsem dost dlouho čekala, než si medvídek postaví ten správný domeček. Chtěla jsem, aby ho už měl. Medvídek byl totiž velice milý. Mamince se asi pohádka líbila, protože se často smála. Druhá pohádka, kterou jsem viděla ve stanu, byla o souvislostech. Říkala to ta paní herečka na začátku. Třeba, že liška zahrabe žalud a z něho pak vyroste strom a v něm bydlí veverka.

Moc mě bavilo říkat, co vidím. A sledovat housenku, motýla, ježka a další zvířátka a to, co dělají a jak žijí v lese. Velice legrační bylo, jak na lišku padaly šišky. Jenom jak snědli tu muchomůrku, a pak to bylo všechno takové jiné a byla tam i ta kostra sněžené myšky, jsem chvíli nevěděla, co se tam děje. Ale pohádku jsem sledovala až do konce a byla jsem ráda, že ze žaludu vyrostl nový strom, když ten před tím shořel.

Ve třetí pohádce byl taky strom a i medvěd. Spíše medvídek. Nebylo mi úplně jasné, jestli je to plyšová hračka, nebo živý medvěd. Ale když se pohnul, tak už mi to jasné bylo. Byl živý. Jsem ráda, že se na závěr všichni tři sešli a skamarádili se. Ten chlapeček, medvídek i ta holčička, která byla smutná, když nemohla medvídku najít. Tato pohádka byla kratší než ty dvě před tím a pro mě to bylo úplně fajn. Těším se na další pohádky. *Pozn. redakce: Vážíme si madě recenzní krve a děkujeme Haně Volkmerové. Za opožděné zveřejnění textu může Zahálka, který se v rozhodnou chvíli nepodíval do své příchozí pošty – máslo, které má na hlavě, si tudíž posypal popelem.*

Dospívání v hajzlu

Dramatický potenciál dívčího dospívání je pro mě jako příslušníci ženského pohlaví spíše prožitou nutností než lákavým tématem pro tvorbu. Včerejší program však ukazuje, že pro některé mužské tvůrce (Nezval, „John Red“, duo Vašíček Jarkovský) představuje fascinující období vývoje, které skýtá mnoho záhad a vytváří prostředí pro vznik fikčních světů se svými vlastními mystickými zákonitostmi. Potřeba detabuizace ženského sexuálního vývoje skrze umění je pro mě osobně nezpochybnitelná. Na příkladu dvou velmi odlišných inscenací Šípková Růženka (Divadlo DRAK) a Valérie a týden divů (Latrina Magika), které kloubí právě motiv proměny dívky v ženu (společensky dlouhodobě ukotvený v příchodu první menstruace) spojovaný se vstupem principu chaosu do naivního dětského světa, lze snadno poukázat na to, jak vratká taková dramaturgická volba může být. Od ní se pak odvíjí i kvalita inscenace, kterou vůbec neurčuje to, zda jde o soubor amatérský nebo profesionální. Svě zamyšlení zakládám čistě na využití tematického potenciálu a jeho rozpuštění v inscenačních složkách. Vašíček s Jarkovským sledují dvě věkové kategorie žen, Sudička na konci svého ženství a Růženka na jeho začátku. Jedna frustrovaná a jedna „kvetoucí“. Svým způsobem tedy vymezují generačně období plodnosti, a i když jde o poetickou loutkářskou pohádku pro děti, už jenom scénograficky je pro diváka téma ženství neodmyslitelné. Na Růženčinu 15. narozeniny se kosočtvercové zrcadlo rozzáří červeným světlem a její vstup do dospělosti, spojený s naplněním sudby, je vizuálně i situačně pevně ukotven. Inscenace pracuje se dvěma rovinami,

tou eufemizující pohádkovou a tou se sexuální kódem pro dospělého diváka v podobě zdůraznění ženského pohlavního orgánu na scéně. Loutková nadsázka, humor i příběh umožňují, že se téma jako svébytné odkrývá, ale inscenace ho nedegeneruje, pouze na něj upozorňuje, vkládá ho do kontextu a dramaturgicky argumentuje, aniž by se přitom zbytečně sama znásilňovala. Na druhém protipólu se pro mě ocitá Valérie, hororovo-záchodový upířskovik-toriánský muzikál, v němž se s prvními kapkami menstruační krve a odhalováním ženské sexuality, ať už v podobě zaryté panenské cudnosti hlavní hrdinky, tak náruživosti její babičky, rozhodně nešetří. Chápu, že se pracuje s předlohou, ta však nabízí určitou stylizaci a absurditu, zatímco vyhrcoené vystavené realistické herectví a až didaktické projekce Latriny Magiky téma divákovi vnucují bez jakékoliv další kontextualizace. Z dospívání se stává zbrklý thriller, k jehož vnitřním zákonitostem nedokážu najít klíč. Co tvůrci neumí zasadit do dramaturgického oblouku kompenzují vizuálně. A když už nějakou situací náhodou rozvedou např. extatické Tchořovo kázání o nástrahách čekajících na dívky transformující se v ženy, vzápětí ji zahodí bez pointy či smyslu. A poučení: Holky, když TO poprvé dostanete, váš život ovládne chaos v podobě stoletého spánku nebo nesrozumitelné nálože brutálních, dadaistických scén a podivně doslovných kýčoidních projekcí. Ale v pohodě, protože hudba baví u obou.

Ema Šlechtová

O čem sní...

Ivana i Ruda Hancvenclovi měli v pandemii sny. O divadle, o dětech, o „Jarkáčovi“ i Zahálkovi.

S Rudou a dalšími čtyřmi kamarády jsme se na podzim účastnili semináře pod vedením Tomáše Jarkovského. Téma semináře bylo „Jak vychovávat děti a jak trávit volný čas“. V první části Tomáš přišel s loutkou dítěte. Byla to taková ta hyperrealistická loutka, co je až odporná – něco jako od Dudy Paivy. Vysvětloval nám s její pomocí, že jak se dítě začne nudit, tak zlobí. Pak přinesl papírovou tašku plnou vlašských ořechů. Řekl nám, že to jsou antabusové ořechy, a že když se dítěti dají sníst, tak přestane zlobit. Ve druhé části semináře („Jak trávit volný čas“) pro nás v jakési hnusné tělocvičně uspořádal představení nového cirkusu. Pozval nějaký francouzský soubor. Byli úžasní. Fantastické akrobatické výkony, pod stropem jezdila na drátě živá opice, jejich nejlepším číslem pak bylo trefování se zástrčkama do zásuvek na dálku. Wow! Šla jsem za Tomášem, děkovala jsem mu a říkala jsem, že je strašná škoda, že to vidí jenom nás šest. A proč to neuspořádá, až skončí nouzový stav. A Tomáš odpověděl, že to bohužel nejde, protože se musí vyčerpat letošní grant. Vytaženo z osobní korespondence Rudy Hancvenclova a Michala Zahálky: Ahoj Michale, zdravím z Jablonce. Píši Ti proto, neb se mi o Tobě dnes zdálo. V tom snu jsem hrál divadlo v kině v Janově nad Nisou a bylo úplně natřískáno, převážně mými kamarády. Bohužel to nikoho nebavilo a všichni svou znučenost dávali okázale najevo. A ty jsi seděl v první řadě a několikrát během představení jsi se zvedl a říkal jsi mi, že takhle se divadlo pro lidi přeci hrát nemůže... Nebylo to nic příjemného, ale rád jsem tě viděl alespoň ve snu.

Festivalová zkušenost (NE)diváka

Na Loutkářské Chrudimi jsem kdysi, před 25 nebo 30 lety, vystupoval. Dokonce jsme tehdy se souborem byli i oceněni. Pak jsem tu dlouho, dlouho nebyl. Před jedenácti lety jsme se sem se ženou vrátili jako diváci a od té doby jezdíme každý rok. Každý rok je to boj, co zvládneme vidět – máme relativně malé děti, takže spoustu představení musí aspoň jeden z nás vynechat, protože prostě nejsou určeny pro věk našich ratolestí a nechceme kazit dojem z divadla ani ostatním divákům, ani našim dětem. Na několik představení z těch, které „zvládneme“, každý rok neseženeme lístky, protože prostě nejsou, i když objednávané již v den „otevření pokladny“. Každý rok tedy je dost představení, které bychom chtěli vidět, ale nevidíme. Ale když už na něco zvládneme lístky koupit, těšíme se z divadelních zážitků. Až do dneška. Když dnes, v pátek 2. července, jedna polovina naší rodiny dorazila před šestou hodinou na představení do Klubovny diváků a ony, uvaděčky, to nijak řešit nebudou. Takže, milé vedení festivalu, oceňuji, jak v průběhu let Národní přehlídku loutkového divadla rozvíjíte, i to, že jste zvládli přehlídku uspořádat i v nelehkých podmínkách minulého a letošního roku. Ale pokud se domníváte, že vybudujete mezinárodně uznávanou přehlídku tím, že budete na představení pouštět festivalové známé a platící diváky necháte stát před divadlem, tak se, dle mého názoru, mýlíte. Ale třeba se mýlím já, vždyť co jsem, jen obyčejný platící divák. Vlastně ne, po dnešku jsem platící NEDIVÁK.

Jakub Hadam

Zimní vzpomínka

Divadelní klub Školka, Most

Zimní vzpomínka při chladných červencových dnech

Můj medvěd Flóra od spisovatelky Daisy Mrázkové je dětskou knihou, která se mnohým z nás vryla z dětství do paměti. Především její poetické, ne však patetické vyprávění o medvědovi a jeho lidském kamarádovi Petrovi. Divadelní klub Školka je souborem, který za sebou nemá mnoho loutkových inscenací, a přece se neohroženě pustil do práce s takto citlivou a jemnou předlohou. Příběh byl trochu poupravený. Přibyla nová postava dívky, která medvěda ztratí a celé představení, kdy se Petr a Flóra sblíží, hledá svého kamaráda venku ve sněhu.

Inscenace je určená dětskému divákovi od tří let a proto nesmím zapomenout zmínit, že byly jednotlivé obrazy vystavěny velmi čitelně. Nestalo se mi ani jednou, že bych na malý moment nevěděla, o co v příběhu jde. Chlapec sedící vedle mne, kterému bych odhadem tipovala zhruba dva až tři roky, to pravděpodobně chápal také, jelikož celý příběh za pochodu převyprávěl své mamince sedící vedle něj. Občas mi však v situacích chybělo načasování a napětí. Dva takové problematické body vidím zrovna v zásadních momentech celého příběhu. Nejdřív, když si Petr hraje s autíčky a Flóra poprvé ožívá. Celá tato situace se děje tak rychle, že divák ani nestihne postřehnout, co se vlastně stalo. Úplně stejnou výtku bych měla i při závěru představení. Petr je smutný, že mu Flóra odchází s dívkou, která ho po dlouhém hledání opět našla. Flóra se však k Petrovi vrací i s dívkou a celý příběh končí dobře, novým přátelstvím. Situaci divák sotva vstřebá a už začíná potlesk. Stejně tak stínohra s penguin rapem by se dala zcela jistě vypointovat lépe. Na co si asi Petr s Flórou pod peřinou hraje?

Co se týče loutek a jejich vedení, byla jsem překvapena, s jakou citlivostí k ní herečky přistupují. Jistě, občas tam byl nějaký nedůsledný pohled na vedenou loutku nebo ruka, která zakrývala z loutky víc, než by musela. Ocenila jsem však, že se herečky snažily být poměrně precizní v pohybu i fázování. Byl to nelehký úkol už jen proto, že velmi často vodily jednu loutku dvě herečky, které proto musely být velmi sehrané. Jak jsem již psala, soubor nemá s loutkami nijak velké zkušenosti.

Co se týče použití slov v inscenaci, řekla bych, že se mi řešení zdálo poněkud rozpačité a vlastně nerozhodnuté. Ze začátku zazní několik jasně srozumitelných slov: Strom, zima, velký strom... poté se slova úplně vytrácí a náhle přichází postava maminky, která čte pohádku na dobrou noc v cizím jazyce. Z toho jsem byla poměrně zmatená. Oceňuji, že se soubor snažil o co nejmenší použití slov, možná by ale nebylo špatné vybrat si jeden z těchto možných přístupů a ten dodržet.

Na závěr bych ale ráda řekla, že mě inscenace mile překvapila. Knižní předloha navádí k dlouhým táhlým obrazům a zasněným pohledům. Zdá se mi, že Divadelnímu klubu Školka se poměrně dobře povedlo skoro všem těmto klíšé vyhnout. A pokud bude dál pokračovat ve své loutkové tvorbě, ráda se přijdu podívat znovu.

Johana Bártová

V šeru a ztišení

Mostecký Divadelní klub Školka představil ve čtvrtek a v pátek na Chrudimi loutkovou inscenaci s názvem Zimní vzpomínka, připravenou na základě obrázkové knihy od Daisy Mrázkové Můj medvěd Flóra. Příběh o plyšovém medvědovi, kterého najde Chlapec pod stromem a vezme si ho domů, aniž by tušil, že patří Dívce, jež ho oplakává, ztvárnily tři herečky se čtyřmi loutkami-manekýny v čistě lyrickém divadelním klíči. S baculatými látkovými loutkami manipulovaly velmi zdárně a přitom s lehkostí, jemně a něžně, a představily paletu několika půvabných akcí: koupání Chlapce a Medvěda v kulovité vaně i s pěnou a bublinami, stínohru při jejich špitání pod peřinou nebo výjev společného fotografování na samospoušť a čekání na zbarvení polaroidového snímku. Jakožto celek působila Zimní vzpomínka jednotně – a byť to považuji primárně za pozitivní charakteristiku, možná v tomto momentu spočívá zároveň jisté úskalí. Představení se odehrává beze slov a line se celé skutečně v jednom duchu, v pomaloučké něžné poetické náladě, jako nostalgická, mírně melancholická vzpomínka. Stejnorodá je po celou dobu podkresová hudba i tempo pohybu a akcí, chybí sebemenší proměna rytmu, dynamiky, chybí kontrast. Tato skutečnost by mohla být potenciálním vysvětlením mého dojmu, že se děti nedokázaly na představení plně napojit. Během mé reprízy téměř neprobíhal hledištěm smích, údiv ani komentáře. Ale možná tvůrcům křivím a děti byly zkrátka jen polapeny ztišenou atmosférou a přizpůsobily se jí. Však vzhledem k tomu, že nejúčastnější diváci reagovali při scéně fotografování, kde došlo alespoň k náznaku proměny rytmu a začalo se dít něco humorného, zdálo se mi, že by víc takových míst ocenili. A třeba by pak dokázali ještě lépe proniknout k vyznění vybízejícímu k vzájemné laskavosti, toleranci, sdílení a lásce, které je v závěrečném objetí Chlapce, Medvěda a nalezené Dívky možná nenápadné, ale přitom intenzivní.

Eliška Raiterová

Míchat v hrncích

Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř

Čarodejnice, bylinkárky a ženy činu

Prácu pedagogičky a režisérky Jarky Holasovej som mala možnosť vidieť na Chrudimi pred piatimi rokmi. Inscenácia Kdes holubičko lítala? mi utkvela v pamäti a nachádzam spojitosti medzi ňou a inscenáciou Míchat v hrncích. Sú tu isté spoločné črty. Okrem vnútorných ako je cieľavedomá dramaturgia a zreteľné režijné videnie, sú to aj tajomnosť, temnosť, ponurosť, otvorený oheň na scéne a ženy v ohrození.

Pred piatimi rokmi to boli domnelé čarodejnice, mučené a následne upaľované na základe absurdných obvinení, tentokrát ide o mladé dievčatá miznúce v lese po ceste „k muzike“. Už sa ich nevrátilo niekoľko a nik nevie prečo. „Stromy majú hlad,“ varujú zábavychtivé dcéry rodičia. Aká temná sila ich to kántri? Nevie to ani Nina. Jej matka zomrela, brat odchádza na vojnu a otec si priviedol novú ženu. Nina už nežije len v strachu pred neznámym zlom, ale ohrozuje ju aj macocha, ktorá ju od otca odháňa. Prekvapivou pointou je, že vrahom dievčat je práve otec a záchrankyňou macocha, ktorá ju svojim správaním chránila.

Ide o napínavý príbeh, záhadnosť vrcholí, keď sa Nina u bylinkárky, ku ktorej zabľúdila, stretne s macochou. Dozvie sa, že len ona môže netvora zastaviť. Upečú jej napodobeninu, no do cesta pridajú jed. Opitý násilník sa vrhá na atrapu dcéry. Je už na interpretácii divákov a diváčok, či pôvodne mierumilovne pôsobiaci stolár je v skutočnosti aj sexuálny deviant a kanibal a svoje obete zabíja až po znásilnení alebo je to „len“ vrah.

Hracím priestorom na scény v rodine sa stala drevená doska, ktorú animátor a animátorky držali v rukách a na nej vodili totémové bábky. Hoci režisérka sčasti využíva veľký potenciál takto

uchopenej práce s priestorom, nevyčerpala ho úplne. Stále tu ostal priestor na využitie pocitu nestability, možnosti nakláňania, pádu, presunu...

Problémom inscenácie je aj slabá diferenciácia ženských postáv. A to ako vo výtvarnej podobe bábok, tak aj v hereckom prejave. Bábky sú si veľmi podobné, čo zhoršuje orientáciu v dianí a všetky tri herečky zvolili a počas celého predstavenia udržiavajú nevýrazný, pokojný prejav. Málo pracujú s emóciami, dynamikou a hlasitosťou hovoreného prejavu. Rozpačito potom vyznieva zlomová scéna, v ktorej Nina pochopí, že netvorom je jej otec. Tam dochádza aj k premene vzťahu medzi Ninou a macochou. Divák postupne dostáva indície a váha, prečo macocha koná, ako koná, prečo prišla k bylinkárke. No v inscenácii sa táto časť udeje prirýchlo.

Priestor na dopracovanie je aj v hudobnej – zvukovej stránke inscenácie. Drumble svojou poetikou do inscenácie jednoznačne pasujú, i náznak rytmizovania pri miešaní v hrncoch je sľubný.

Viacere z problémov je pravdepodobne možné z väčšej miery pripísať príprave inscenácie v náročnej „dobe covidovej“, v ktorej bolo problémom zabezpečiť stretnutia členov a členiek súborov. Ďalší čas pravdepodobne umožní inscenácii dozrieť, herečky ju precizovať a vytvorí priestor pre budovanie napätia. Je uznaniahodné, že aj neistej dobe svetovej pandémie vzniklo divadelné dielo na takejto úrovni.

Lenka Dzadíková

Míchat v hrncích

Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř

Hladové stromy se živí temnotou a zvráceností

Na jevišti trčí pět holých stromů a v pozadí stojí dva černé paravány. Jeden herec, tři herečky, čtyři manekýni. Výchozí situace je velmi tíživá. Maminka umírá, tatínek je alkoholik a rodinu sužuje hlad. Možnost vypořádat se s matčinou smrtí záhy ztěžuje dětem, Nině a Jonasovi, macecha Ingrid, s jejímž příchodem se mění vztahy a celkové nastavení rodiny. Bolestivou až trýznivou situaci zoufalých dětí, které hledají zastání u nepřístupného otce, totiž upozaduje situace ještě o něco znepokojivější. Vesnické dívky, které vyrážejí večer na tancovačku, mizí beze stop kdesi uvnitř lesa. „Stromy totiž mají dneska hlad.“

Aby byl inventář klasické pohádky kompletní, obývá masožravý les i postava ježibaby. Se zapálením petrolejky v její chalupě se začíná odvíjet povědomý příběh, který končí v kuchyni, avšak s úplně jiným vyzněním. Kanibalismus ježibaby z původní verze pohádky totiž supluje postava zvrhlého otce, který se kromě závislosti na alkoholu nemůže zbavit ani závislosti na lidském mase mladých dívek. Paralela se sexuální zneužíváním sice visí ve vzduchu již od začátku, ale ve chvíli, kdy se chlapec v potlačovaném záchvatu nadrživosti svíjí na zemi po manekýně, si akt incestního znásilnění lze jen těžko odmyslet.

Čímž se nabízí otázka, proč o tom tito mladí tvůrci hrají? Nerad bych kolektivu upíral jeho sociální angažovanost a společenskou uvědomělost. Tematizace dělnické třídy, kterou trápí hlad a problémy s alkoholismem, a vykonstruování postavy zřejmě psychicky narušeného pedofilního otce, který se neštítí ani incestního styku, tvůrce očividně pohltilo. Přesto nebylo jasné, z jaké pozice a proč vlastně nám o něm vypráví. S tím souvisí i matoucí dramaturgická rozhodnutí, jako například přesazení postav do severského prostředí: Nina a Jonas místo Jeníčka a Mařenky, macecha Ingrid, jména obětí Thelma, Tea, Lara, Raisa, Betja, Karen... Odkazuje snad netradiční interpretace k nějaké reálné kauze? Aluze na severské detektivky? Nevím.

Nebo se pletu a tvůrci o tomhle vůbec nehrají? Ale o čem tedy? Avizovaným překvapením se stává otočení perspektivy u macechy, neboť po negativním expoze se v prapodivném sesterstvu s ježibabou a Ninou v rituálně-rytmické kuchyňské seanci místo lektvaru pečou návnadu – Nininu dvojnici –, aby otce otrávil a zbavili tak pohádkový (spíš thrillerový) svět totálního zla. Není ale vůbec jasné, kde se ono zlo vzalo. Ve výsledku ani jednání macechy – objevuje se v rodině jako strážný anděl, který se do ní infiltruje, aby odstranil běsnící monstrum, nebo přišla rozvrátit vztah dětí s otcem? Jaká je její motivace Nině pomoci? Proč si s Ninou nepromluví už doma, ale rozhodne se ji zasvětit do tajné spolupráce s ježibabou až ve chvíli, kdy se vydá do lesa? A do čeho je vlastně zasvěcena? Jaká je role ježibaby v celém příběhu a proč celý příběh rámuje?

Absentní motivace tvůrců a nelogická motivace jednání některých postav, skrz niž by se dalo nahlédnout, proč se na jevišti takový příběh vůbec odehrává, působily v souvislosti s vážnými tvářemi a dikcí, v níž herci setrvali po celou dobu představení, až jakýmsi meta sektářským dojmem. Aby zmírnili nálož psychologického realismu, o který se svým jevištním projevem pokusili, pracovali po celou dobu se čtyřmi manekýny. Kvůli šedivým tvářím připomínaly zombie verze Jeníčka a Mařenky. Jestli šlo o tvůrčí záměr, který měl koketovat s fantasy estetikou nestvůr potulujících se záhadnými lesy, mi nebylo jasné. Herci s loutkami ale téměř nijak nepracují. Drží je, natáčí je směrem promluvy, při vaření s nimi rytmicky cvičí. Ve výsledku se jim díky loutkám nepodaří docílit odstupu a spíš se za nimi schovávají. Bez přítomnosti totemových loutek by se totiž na jevišti příliš nezměnilo. Inscenace Míchat v hrncích mi tak umíchala Eintopf plný otázek, ke kterým neposkytuje žádný klíč. (Koneckonců se soubor příznačně jmenuje Je to tajné – tak je to třeba celé meta).

Seminář K • Seminář hlasové a mluvní výchovy

Sedm statečných

Každý z nás to potřebuje a kdo si myslí nebo tvrdí opak, potřebuje to ještě víc. Co je to? Hlasová výchova. Seminář zaměřený na techniku řeči vede i letos herečka a pedagožka Martina Ema Gasparovič.

V malé třídě sedí v kruhu sedm statečných. Šest seminaristů a lektorka. Ta naše bába má doma páva, ta naše bába páva doma má. Dup, tlesk, rukama kruh. Propojení těla a řeči. Rytmus, tempo, mašinka. Pak opakování rejstříků hlasu. Horní hlavový, střední přirozený, dolní hrudní. Skála, vesmír, jedno-rožec. Lektorka se věnuje každému individuálně, seminaristé ladí a zkoušejí, rozeznávají své jméno. Mami, mami, maminko, maminečko. Učí se nejenom využít své hlasové možnosti, ale i navzájem se slyšet, popsat, co vnímají u druhého. Jsou empatictí, soustředění. Mája má razantní rozdíly v posunech barvy. Terka vytváří lebeční dutinou vibrační masáže. „Ta tvá hlava, to jsou stradivárky jako hrom“, komentuje Martina Ema. Mnmn Michalovi se teprve rozdrnčává hlas, ale v hrudním si je jistě, dva rymy, ty mu jdou. Anička to tam má, ale chybí vůle, aby to šlo ven. To je prý problém hodnejch lidí. Hodní jsou všichni. A není krásnějších jmen než Anna a Jan. Pokud máte pocit, že nerozumíte všemu, přijďte na seminář hlasovky, Martina Ema vám to vysvětlí.

Já: Ty učíš už několik let hlasovou výchovu neboli jevištní řeč na DAMU, a to studenty činohry. Tady máš na semináři šest velmi mladých začínajících loutkoherců. Je rozdíl, ve způsobu práce, připravila jsi nějaký speciální program, modifikuješ své postupy? Nebo je základní metoda stejná?

Martina Ema: Já jsem moc šťastná, že mám tu příležitost setkat se s lidmi, kteří nepoužívají ke sdělení především sebe, své tělo jako instrument, ale komunikují přes loutku, materiál. I v té řeči je to samozřejmě jiné, ale mě vždycky nejvíce zajímají slova a emoce. Emoce vlastně vyvolá potřebu použít slova. Když třeba já nemám tu vnitřní nutnost emoci vyjádřit, tak klidně mlčím. Slova zase nesou emoci. Slova můžete pozměnit, překroutit, mohou být ironická, láskonosná i zničující. Emoce je vždy jasná, slovo v ní má základ. A jestli pak jde ven jen přes tebe nebo přes loutku, to zásadní zůstává stejné. Pak samozřejmě přichází ta technická složka, kdy mluvíš za jinou postavu, než jsi ty.

Já: Máte tu možnost soustředěné týdenní práce s malou skupinou. Co je cílem? Dokážete dosáhnout podobného posunu, vývoje jako v průběhu semestru se studenty na DAMU?

Martina Ema: Ano, tohle je opravdu skvělá partička. Většina z nich je na semináři už podruhé, dobří holubi se vracejí. Všichni jsou absolutně motivovaní, vědí, co chtějí a mají jasná očekávání, že se jim zlepší hodnota mluvního projevu. Ale jde navíc ještě o něco dalšího než u vybraných talentovaných studentů činohry, které učím běžně. Lidi, kteří dobře mluví, mají jednodušší život. Protože svému okolí jasněji sdělují to potřebné, mají to propojeno s emocemi, s fyzikem, ostatní je více vnímají, respektují, oni pak snadněji dosáhnou svého. Takže moje největší radost je, když ke mně přijde takový ten introvertní typ a přiznává, že mluví potichu, lidé mu nerozumějí, nebo se dokonce úplně ostýchá mluvit a už po první hodině objeví, jak vzniká hlas, kde, jak vše souvisí se vším. Včerejší lecke byla proto náročná, bylo třeba toto vše založit, zjistit, co funguje a proč naopak něco zatím nefunguje. Ale očekávám a už teď vnímám výrazný posun. Já učím všude stejně. Ale těchhle šest lidíček

chce rozvojem techniky odbourat třeba i ostýchavost. To bude krásná cesta. A těch šest lekcí je ideálních. Jistě, ta teorie je zhuštěná, ale oni jsou ohromně vnímaví a soustředění. Já si myslím, že za rok se vrátí a budou z nich jiní lidé, vlastně věřím, že už po těch šesti dnech budou jiní.

Po přestávce přichází úkol pro dvojici. Dialog. Napsaný je jako neutrální. Univerzální jednoduché větičky:

A: Pomůžeš mi?

B: Nemám čas.

A: No, dobře.

B: Co dobře?

Páry hledají jasně jevištní sdělení. Kdo jsou, kde jsou, v jakém vztahu, jaký mají cíl. Čím konkrétnější představa, tím větší šance, že divák-posluchač pochopí. Zkuste, kolik verzí dáte vy? Vznikají první výstupy. Předávejte energii. Pak protiúkol – zkuste opačné vyznění, vztah. Zkuste dialog lidí rozdílné generace. Zapijte i tělo. Niky, Mája, Terka, Kristie, Michal a Anička hrají, rozebírají, hodnotí, rozkrývají. Ještě nejsou všechny možnosti vyčerpány a Martina Emma má ještě několik dialogů v rukávu. Tak radostně pokračujte.

A běžte se napít, zavlažte hlasivky, to naše zlato v hrdle.

Seminář M • Storytelling – řemeslo vypravěčů

Jak držet příběh za opratě

Na seminář Martina Haka o storytellingu – neboli, jak praví podtitul, „řemesle vypravěčů“ – jsem se chystal v očekávání poklidné dílny, kde se bude hodně sedět a hodně mluvit. Pletl jsem se, ale vlastně mě to nepřekvapilo: vypravěčství je stejně jako herectví disciplína, v níž je propojení mozku a těla bytostně důležité. A neméně důležité je umět provádět víc úkonů naráz – na jedné straně vyprávět a udržovat fyzický kontakt s posluchačem, na straně druhé přemýšlet tři kroky dopředu, znát směr, jímž se příběh vydá, a formulovat ho slovy. Při návštěvě jsem tudíž byl svědkem cvičení, jež rozvíjela schopnost těla pracovat mimovolně: kružnice opisované oběma rukama v protichůdných směrech, dirigování dvou různých taktů zároveň či roztleskávání se zavřenýma očima v kroužku čtyř lidí tak, aby se navzájem nepobili.

„Je to rychlý přelet nad vypravěčským řemeslem,“ říká Martin, když se v onu nepěknou brzkou ranní půldevátou hodinu potkáváme před vchodem do školy. „Má to spoustu zákoutí: kdo je vypravěč, co dělá, jak se má, co by měl dělat jiného než třeba herci... Řešíme mezilidskou situaci, protože to je práce s lidmi, s publikem – jaké jsou tam procesy, jak se dá ta komunikace držet za opratě. No a samozřejmě mluvíme o příbězích, jak se stavějí, z čeho jsou a jaká univerzální schémata mohou člověka podržet, když si něco chystá.“

„Může se vypravěčství věnovat každý, nebo je na to nějaký speciální talent?“ ptám se. „Talent se hodí podobně, asi jako když

chce člověk být šampionem v ping-pongu, ale dá se to trénovat,“ odpovídá Martin s úsměvem. „Rozhodně je to pro každého.“

Jeho posluchačů jsem se zeptal, proč si takovouhle dílnu vybrali – a zároveň jim nabídl, že můžou lhát a fantazírovat, jelikož i takové věci jsou v Martinově dílně žádoucí. Jestli mé nabídky využili, to netuším, ale některé odpovědi přináším:

„Viděla jsem seznam seminářů a tenhle mi přišel nejlepší.“

„Měla jsem jet s kamarádkami na týden na kola a říkala jsem si, že to nezvládnu, tak jsem se radši přihlásila na seminář.“

„Já jsem šel na seminář storytellingu proto, že jsem vypravěč v Dračím doupěti, tak jsem chtěl vylepšit řemeslo a naučit se nějaké jazykové smyčky, jak přivést hráče do větších nebezpečností.“

„Já jsem sem šla proto, že neumím mluvit – a Martinovo vyprávění už jsem zažila a moc mě bavilo, tak jsem byla ráda, že tady je.“

„Já jsem taky slyšela Martina vyprávět a na jeho seminář už jsem chtěla asi před třemi roky, ale byl hned plný, tak jsem ráda, že to letos vyšlo.“

Dlužno podotknout, že plný je Martinův seminář i letos – a z krátkého nahlédnutí se mi zdálo, že věru dovede podněcovat a inspirovat, tak si třeba zkuste vyhlídnout nějakou příležitost se s vypravěčským uměním v jeho podání taky potkat.

Seminář D • Od předlohy k představení, od situace k textu

Co s člověkem udělá svatozár?

Když jsem Peteru Vargovi s předstihem hlásila, že zavítám na jeho seminář kvůli reportáži do Zpravodaje, upozorňoval mě, že to bude nuda. „My budeme jen škrtnat text.“ Ano, když jsem co nejnenápadněji vklouzla do učebny, skutečně na mě nevybafla žádná vřava v podobě mečových soubojů, divokých her nebo divadelního zkoušení. Ani tam nepanoval tvůrčí nepořádek z odřezků dřeva, barevných skvrn nebo ústřížků papíru. Skupina seminaristů seděla způsobně u stolu a kultivovaně se bavila. Oč klidnější byl první dojem, o to energičtější pak byla vyposlechnutá diskuze. Záhy jsem pochopila, že se probírají možná řešení dříve zadaného úkolu, a sice seškrtnat úvodní scénu hry Matěj a čerti. Účastníci obhajovali svá řešení, a rozhovor se tak od jednotlivých replik po chvíli stočil k důslednému dramaturgickému rozboru. I vzhledem k tomu, že jsem na semináři pobyla jen krátce, mne příjemně překvapilo, kolik důležitých dramaturgických rozhodnutí Peter Varga a jeho seminaristé stihli otevřít. Při úpravě dramatického textu pro účely inscenování totiž nejde jen o to ho zhutnit a zkrátit. Seminář D už ví, že je po výběru základního příběhu nutné neustále myslet i na finální jevištní podobu a na svého diváka. Co bude hrát která loutka, jak (ne)bude komunikovat s živým hercem, kolik dějů bude během hraní potřeba a jak se tomu (ne) bude dát přizpůsobit scénografie. Následující doporučení, či spíše instrukci bych nechala tesat do kamene, jelikož s ní často zápolí i profesionální soubory. „Dejte si pozor, jak na začátku představení nastavíte podmínky interakce s dětmi. Není nic nebezpečnějšího, než se pouštět do interaktivity, kterou nemáte důsledně promyšlenou.“ Amen.

Vedle těchto zásadních rámujiících otázek se seminaristé soustředili i na důkladný rozbor textu a postav. Co která akce a jednání

o postavě vypovídá, nakolik je výhodné nechat hlavního hrdinu pasivním, co vše je třeba vyslovovat a kdy je lepší nechat promluvit materiál. Živou debatu rozproudila postava Jarušky – matky mnoha dětí, manželky poněkud laxního Matěje. Názory na to, zda je Jaruška zlá semetrika, nebo jen nutně rázná žena, se různily. A co s člověkem udělá, když mu přidělíte svatozár? „Svatozár můžete mít až po smrti,“ zazní z jedné úst. „Já si myslím, že někdy bych si tedy svatozár zasloužila už zaživa,“ kontruje kolegyně. Peter Varga se na účastníky dramaturgické dílny občas obrátí s otázkou na konkrétní jevištní řešení, které by určitý problém nápaditě vyřešilo. Pokládá ji jako hádanku, kde předem ví odpověď, jelikož probíraný text jeho spolek LokVar sám uváděl. Zpočátku se mi tento přístup nezdál moc inspirativní, ale vše se obratem vysvětlilo. „V semináři říkám, jak to dělám já, protože to je to, čemu rozumím a čím mohu přispět. Nemám obecný návod,“ uvádí lektor vše na pravou míru. A navíc: celé dnešní cvičení bylo jen ukázkou možných postupů a jakousi rozcvíčkou před hlavní náplní semináře, kdy se účastníci posunou k novému námětu a budou na něm pracovat samostatně. Ale co všechno ještě seminář „Od předlohy k představení, od situace k textu“ obsáhne, je zatím zahaleno oblakem tajemství i pro většinu účastníků. Když se jich v mezičase ptám, co je dál čeká, tuší, ale sami jsou připraveni se ještě nechat překvapit. Mimo jiné je na programu i výroba loutek u Bary Hubené, z jejíhož loňského semináře mnozí letos zamířili právě k Peteru Vargovi, aby dále poznávali způsob práce LokVaru. Jaký (a jestli) bude finální výstup, zatím nikoho moc netrápí. Koneckonců, a na tom se v rozhovoru shodujeme, je někdy proces mnohem důležitější a užitečnější než výsledek.

Kuse z diskuse

První veřejná diskuse proběhla opět v Muzeu v Sůvě, na počátku se sešlo cca 35 lidí, moderoval zkušený Jakub Hulák. Na počátku představil sbor lektorů. Předsedkyní poroty je divadelní kritička a teoretička Lenka Dzadíková, dalšími členkami herečka, autorka a režisérka Blanka Luňáková, režisérka Johana Bártová, jediným mužem je divadelní scénograf a režisér Tomáš Volkmer. Diskuse budou, dle Jakuba, zpětným zrcadlem pro soubory. Soubory se nemají urážet a brát připomínky osobně. Diváci se mají zapojovat, aby byla diskuse barevnější. Bude se mluvit o inscenacích hlavního programu, i když soubor nebude přítomen, můžeme si tak uvědomit různé divadelní zákonitosti. Dále moderátor zmínil, že je za námi neobvyklý rok, některé inscenace tedy nejsou dotažené, tak si to uvědomme a nebudme tvrdí. Co se týče formátu diskuse, nejprve budou očekávány volné dojmy z pléna, pak nastoupí lektorský sbor, reakce diváků, nakonec může, ale nemusí reagovat soubor.

Zimní vzpomínka, Divadelní klub Školka, Most

Jakub Hulák: Inscenace je inspirována knihou Daisy Mrázkové: Můj medvěd Flóra. Vedoucím souboru je Pavel Skála. Jde o první vykoření tohoto uskupení k tradičnímu loutkovému divadlu.

Loňská Malála, to bylo spíše předmětové divadlo. Diskuse poroty se souborem už proběhla předevčírem – museli odjet. Nejsou si jisti výsledkem svého snažení, ale je to pro ně lákavá cesta.

Irena Marečková: Rezonovalo to, citlivě rozehráli téma vzniklého přátelství, které umožnil medvěd. Zůstala ta jemnost, křehkost předlohy, oceňuji příjemný projev, atmosféru. Poradila bych, aby se nevěnovali drobnokresbě v animaci loutek, vodící ruce často rušily. Hračka dokáže dobře komunikovat, ale ta hra nemusí být popisná. Anebo to dotáhnout, vyrobit si vodící tyčky. **Divačka:** Neznám předlohu, ale nezaujalo mě to. Některé scény byly dlouhé, hudba monotónní, až mě začala rozčilovat. Ta atmosféra mne nevtáhla.

Kateřina Molčíková: Líbily se mi, užívala jsem si sebranost, soustředění souboru, vodily s citem a láskou. Jednu chvíli začalo pro mě překvapivě rušit ticho, nebo spíš na sebe upozornilo. Ale název byl klíčem pro to ticho – vzpomínka jsou obrazy. Ale vím od souboru, že je trochu zlobila technika. Takže to ticho nebylo vždy plánované.

Jakub Hulák: Byl tam troj princip jednání – němohra, svojštna a normální slovní komunikace. Vadilo to někomu?

Divačka: Obešla bych se i beze slov. Ale působilo to někdy smutně, jak matka klukovi ukazovala, co má dělat a nebylo jasné, co vlastně chce.

Jiná divačka: Předlohu znám, ale inscenace byla studenější. A ta maminka byla opravdu dost odtazžitá (oproti předloze). Takovou bych nechtěla. Ale holky byly šikovné. Hodně toho uměly.

Luděk Richter: S knížkou nelze srovnávat. Společné jsou jen motivy. V Mrázkové není příběh, přesto nás láká k inscenování. Zástupná řeč sama o sobě nevalila, ani to míchání, otázkou je, jestli to nespoluvtváří jakousi popisnost, stejně jako zmiňovaná podrobná manipulace. Chtělo by to zkratku. Svojštna to zase drobí na detailičky a to téma, které se hezky rodí – medvídek, kterému někdo dá domov, pak smutek z loučení, když je jasné, že patří někomu jinému a vrcholem je vzniklé přátelství dětí – se tím rozměšluje, ztrácí se.

Blanka Luňáková: Mé praktické rady souboru už zazněly. Buď hrát jako s hračkou, pokud jako s loutkou, pak zezadu, přehmatávat, pomáhat si, dovozovat. Stínohra mohla být konkrétnější – krátký příběh, etuda. Co se týká zvukového plánu – ta němohra je opravdu příliš hluchá.

Johana Bártová: Porovnání s předlohou bych se nebála – snažili se uchopit atmosféru. Nebyly dohrány dva obrazy – ožívání medvídky nebylo inscenačně akcentované a na konci to skamarádění, tu fotku bych jako divák chtěla vidět. Trochu víc dohrát, dát prostor divákovi – už jsou přátelé a já můžu v klidu odejít.

Tomáš Volkmer: Jednoduché loutky mně byly sympatické, otázka je, jak s nimi fungovaly reálné předměty. Například role autíček při oživení medvěda. Kluk si hraje, ale zážitek se nestal. Chyběla jasná situace. Polaroid byl super, ale scéna s fotkou

měla být čitelnější. Větev samy o sobě hezké, ale při hře spíš překáží. Proč nepřemýšlet o nějaké stylizaci, pokud reálné předměty hru komplikují, místo aby sloužily.

Lenka Dzadíková: Další otázkou je míra komunikace s publikem. Má být představení interaktivní nebo ne? Je tam pár momentů – sněhová koule, autíčko, kluk, když se při koupání stydí a máma ho zabalí do osušky. Bylo to ale nerozhodnuté, spíš nakročené, náhodné. Reálný polaroid sliboval reálné fotografie.

Divačka: Ta závěrečná fotka byla hezká tečka. Ta fotka byla vzpomínka na ten příběh.

Míchat v hrncích, Je to tajný, ZUŠ Jaroměř

Jakub Hulák: Soubor má zkušenosti s jinými druhy divadla a jinou dramaturgií, ale tato inscenace zapadá do dramaturgické linie Jarky Holasové. Je to pohádka s morbidními prvky, tajemnou až temnou atmosférou. Na motivy známé pohádky. Poznal ji někdo? Jak představení působilo, co ocenit, kde vnímáme problémy?

Kateřina Molčíková: Zasáhli mě, zapůsobilo to, vyvolalo řadu emocí, otázek. Atmosféra mě zajímala, ale pak jsem to přestala řešit, uvěznili mě v ponurosti, nedali mi vydechnout. Byl to horor, na který se vlastně nechci koukat. Ulevilo se mi při míchání v hrncích, přišla rytmičtější, zdívaladelnější, nějaká jasná akce. Uvěznila mě monotónnost celku.

Jitka Kvasničková: Na motivy pohádky? Nepoznala jsem žádnou. Výtvarně čisté, ale od začátku stejné napětí, temné, unavilo mě to, přestala jsem se orientovat v postavách a vztazích, ztratila jsem se. Rušily silné zvuky v kontrastu s tichostí většiny celku. Příběh mi nebyl jasný.

Irena Marečková: Měla jsem problém s motivacemi, ale příběh mě vtáhl. Fandila jsem těm holkám, zajímalo mě, jestli to ty holky zvládnou. Scénografie výborná – práce se stromy, hra s domovem – prknem, jak ho drží na ruce, jak se naklání, jako metafora nejistoty. Účelná práce. Některé věci jsem ale neviděla. Třeba míchání, nebo upečenou podobu dcery, tu otrávenou, kterou pak otec snědl. A mám další otázky: Ingrid přinesla otcí hrnec masa – kde ho vzala? Další hororový prvek?

Lenka Dzadíková: Otevřeli velká témata. Silné ženy. Ženy v ohrožení. Temná, vtahující atmosféra. Příběh budovaný velmi dobře, nepředvídatelně. U bylinkářky se pak formuje důležitý zlom, ale tam to bylo zmatečné. Ztratila jsem se. Chybí budování napětí, motivů. A vyjasnit sobě i divákům, zda otec je kanibal, vrah, sexuální predátor nebo vše najednou. Navíc je ještě alkoholik.

Blanka Luňáková: Totemové loutky nevyjadřují emoce. Nechali jste se polapit hororem, stylizací, jednoduchostí textu, ale měli jste napomoci emočním herectvím.

Irena Marečková: Proč se Nina se skamarádí s bylinkářkou a s Ingrid? To spojení nebylo odůvodněné. Začínáme tušit, že viníkem je otec.

Johana Bártová: Je to nastolení aktuálního tématu – mužská agrese vůči ženám. Co se týče scénografie, základem mohlo být to prkno a více ho využít. Stromy byly zbytečně velké, možná zbytečně úplně.

Tomáš Volkmer: Totemové loutky nabízely dost, ale došlo k dezorientaci – byly si moc podobné. Chtělo to čitelnější typy. Scéna chlapce s opilý otcem v lese byla nejasná. Stromy – kříže – pahýly – by si zasloužily čistší provedení.

Jakub Hulák: Hra na hrnce by také chtěla více rozjet, bylo to takové nesmělé.

Kateřina Molčíková: Já tuhle scénu chtěla vnímat jako možnou změnu. Uvázla jsem v tom, že je to pohádka. Ale s tématy, která tu zazněly, mám problém. Otec se trápí, zemřela mu žena, pije, snaží se přestat, nebo to alespoň tvrdí. Nebezpečné mně přišly spíš ty ženy. Proč Nina s Ingrid intrikuje? Řekla tam v jedné chvíli: Jsem to ještě já? Co to dělám? Nejsou tématem spíš ty sčuchlé ženy?

Jakub Hulák: Základní příběh zkrátka není čitelný.

Slávka Čechlovská: Já to vnímala z pozice dcery – Niny. Otec si jí nevšímal, pak si jí všiml až moc.

Jarka Holasová (za soubor, překvapivě stručná): Znásilnil je, ale i snědl. Perníková chaloupka. Zkoušeli jsme měsíc. Je to v procesu.

Haló, chci ven, Hana Voříšková a Tomáš Mohr, Choceň

Jakub Hulák: Jde o setkání dvou osobností, svébytných poetik, výtvarně-herecké a hudební.

Jitka Kvasničková: Moc jsem si užila. Spousta současných témat. Zaujala mě ta možná rodičovská linka a s tím související setkání generací na scéně.

Kateřina Molčíková: Představení pro mě neskončilo – docházelo mi celý den, je plné symbolů. Křehký novodobý mýtus o srdci ve fyzickém těle. Láskyplné.

Irena Marečková: Já to překvapivě vnímala hlavně přes slovo a hudbu. Zaujala mě ta filosofie, nepopisné pojmy. Téma rodiče, který může svázat další generaci svým strachem.

Kateřina Molčíková: Srdce zabydluje tělo. Sama sebe vězníme ve strachu před světem. Ptáci jsou srdce, létají = jsou svobodná. Ta smrt je smrt svobody – ne skutečná, vnímám to víc jako metaforu.

Divačka: Já vnímala jako téma strach rodiče, ale ne nutně negativně. Až po objevení té černé věci, jsem si uvědomila: to má být asi zlé.

Luděk Richter: Inscenace vznikla k tématu Svoboda. Zadusili svobodu, nedovolili ptákovu létat, ale došlo k zahubení. Nestačilo by to omezení, ztráta volnosti?

Lenka Dzadíková: Pro mě problém je v rychlém závěru. Nebyl čas na vývoj situace – strach může zadusit. Strach je ale i evoluční výhoda. Ale u vás (k souboru) je negativní. Tomáš má silné přirozené vyznačování. A zpívá a říká nádherná slova. Jeho vklad je tak silný, že možná někdy zakrývá první, loutkový plán. Nebo by loutková část měla být výraznější.

Tomáš Volkmer: Hudba skvělá. Silný byl obraz, kdy se jeden z ptáků nevrátil. To zavření, zamčení – už jsem čekal, přesto bylo příliš rychlé.

Blanka Luňáková: Divadelně byla na začátku překvapení, ale cesty ptáčků už jsou podobné, nic nenarůstá. Mohl by strach růst nějak odůvodněně? Šlo by přidat ještě nějaké překvapení?

Johana Bártová: Vztáhla jsem téma k sobě – moje tělo, moje srdce, moje strachy, moje svoboda. Potřebuji taky delší doznění. Tomášova replika: Strach, byla řečena do diváků – odvedl tak pozornost od černé loutky strachu. Byl až moc výrazný.

Luděk Richter: Oproti krajské přehlídce tu byl posun. Tam nebylo moc jasné, za koho byl. Tady došlo k většímu vyvážení, Hanka v roli tvůrce, který čeká na komentáře, hodnocení, posun. Tomáš je najednou dominantnější.

Kateřina Molčíková: Hanka ale zůstala mágem, kdykoliv začala hrát, měla celou mou pozornost, dokud nezačal Tomáš zpívat.

Hanka Voříšková (za soubor): Původně to bylo svoboda srdce, metafora, ale naskakují ta další témata, to je inspirativní. Nechtěli jsme, aby to byla jen agitka.

zapsal František Kaska

Testuj, testuj, vykrúcaj

Na vědomost se dává, že i během víkendu je v Chrudimi možné pořídit antigenní test. Provede vám jej MUDr. Daniela Šafaříková, již najdete ve stomatologické ordinaci na adrese Úzká 109 – čtyři sta metrů od divadla směrem proti proudu Chrudimky, v rohovém domě téhož bloku, ve kterém stojí místní kino. Provozní doba dnes a zítra je od 15 do 18 hodin, v pondělí a úterý od 16 do 18 hodin. Telefonní spojení je 774 709 419.

Vyrobte si loutku

Nevím, souvisí-li to s deštěm, ale stánky za divadlem přibývají jako houby – objevila se čajovna, burgrárna či divadelní videotéka. Loutkomilné festivalové návštěvníky by ovšem nejvíc mohla potěšit dřevěná dílna, kterou si otevřela výtvarnice Bára Hubená. Za drobný příspěvek na materiál si tu každý může vyrobit třeba hračkovou kytaru nebo jednoduchou marionetu – a navíc se při tom potkat s Bárou, inspirativní osobností, jež stojí například za výtvarnou stránkou inscenací LokVaru Krvavý román (tu jsme měli na Chrudimi možnost vidět vloni) nebo Kašpárek domek staví (tu sehraji už zítra).

představení

9.00, 11.00, 13.00

O jako Otesánek

Malá scéna Divadla Karla Pippicha / KALD DAMU, Praha / 40 min. / od 7 let

9.00, 11.00

Čert to vzal

Stan za Divadlem Karla Pippicha / Čmukaři Turnov / 50 min. / od 3 let

10, 13 (C), 14 (C), 15 (A), 16 (A), 18.15 (B), 19 (B)

ckd

Klubovna Divadla Karla Pippicha / Osamocená, Hradec Králové / 15 min. / od 12 let

10, 13 (A), 14 (B), 15 (C)

Nepravá tvář

Spolkový dům / Úplně nahé divadlo, Veselí nad Moravou / 30 min. / od 5 let

11, 14 (A), 16 (B), 18.15 (C)

Hra o duši

Scéna MED / Je to tajný, ZUŠ F. A. Šporka Jaroměř / 40 min. / od 12 let

13.00, 15.00

Tři kouzelné dary

Terasy MLK / Loutky bez hranic, Praha / 45 min. / od 4 let

15.00, 17.00

Řeka

Za Divadlem Karla Pippicha / Studio DAMÚZA / 30 min. / od 2 let

17.00 (A, B, C)

HIC SUNT DRACONES

Divadlo Karla Pippicha / Divadlo Continuo / 60 min. / od 8 let

18.15, 20.00

Dinopera

Malá scéna DKP / KALD DAMU, Praha / 60 min. / od 14 let

21.30

R.U.R.

MED / Buchty a loutky / 80 min. / od 14 let

výtvarné a tvůrčí dílny

10.00 – 12.00

MOŘEHRANÍ v Chrudimi

Slavoj Divadla Karla Pippicha / rukodělné a divadelní dílny DDM Praha 8 – Spirála

14.00 – 17.00

Tiskni se do světa

za Divadlem Karla Pippicha / výtvarná akční herna ve veřejném prostoru pro rodiny s dětmi ve věku 1 – 5 let / Loutky bez hranic

10.00 – 12.00 a 15.00 – 17.00

DidaDiv

Kavárna Divadla Karla Pippicha / Didaktické loutkové divadlo z kartonu určené pro vytváření a sdílení vašich příběhů. / Jednotlivými fázemi tvorby budou provázet tvůrci DidaDiv Jindřich Krippner a Jan Horký / www.didadiv.cz

10.00 – 17.00

Bojovka

start v recepci Divadla Karla Pippicha / Autoři a tvůrci: Loutky bez hranic

10.00 – 18.00

Dřevěná dílna

za Divadlem Karla Pippicha / Bára Hubená – loutkářka, hračkářka, scénická a kostýmní výtvarnice

koncerty

19.00

Pískomil se vrací

Sportovní hala Chrudim, Tyršovo náměstí

22.30

Krajina

Růžek ve Mlýně (naproti restauraci Alfa)

Kdo si zítra najde čas dopoledne nebo odpoledne, ať přijde na poslední ze série dílen projektu DidaDiv. V kavárně v patře Divadla Karla Pippicha si můžete ve zmenšeném formátu kartonové stagiony vyzkoušet instantní inscenační proces, včetně uploadu na webovou stránku. Jindřich Krippner a Jan Horký vás v bílých pláštích přivítají ve světě, kde se může stát cokoliv. Jednorozec zachrání Karkulku, vzbouří se kmen indiánů a v jednoaktovce Karla Pippicha zazní aktuální předpověď počasí. Probudte vnitřního kreativce a přijďte se vyhrát.